

22-04-2009

FAGLIGT NOTAT TIL FØDEVAREMINISTERIET

Bistand til besvarelse af spørgsmålene 311, 312 og 313

Fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, 2. april 2009

Af Alex Dubgaard

Spørgsmål 311

Ministeren bedes redegøre for, hvilke videnskabelige analyser og undersøgelser der ligger bag påstanden i ministerens svar på FLF alm. del - spørgsmål 271 om, at den økonomiske krise i svineproduktionen er midlertidig?

Svineproducenternes indtjening præges generelt af store svingninger – væsentligt større end for de fleste andre produktionsgrene i landbruget. Analyser baseret på Fødevarøkonomisk Instituts regnskabsstatistikker viser dog, at svineproducenterne har opnået bedre indtjening i gennemsnit end landbruget som helhed gennem de sidste 25 år. Det er baggrunden for den betydelige stigning i den danske svineproduktion i denne periode.

I 2007 og 2008 har svineproduktionen haft meget dårlige økonomiske resultater som følge af relativt lave svinepriser kombineret med stærkt stigende foderpriser. Foderpriserne er siden faldet betydeligt, mens svinepriserne er svagt stigende. Det har forbedret den økonomiske situation noget. Nedgang i svinebestanden i både Europa og Nordamerika giver grund til at forvente yderligere prisstigninger på svinekød fremover.

Det er ikke muligt at føre videnskabeligt bevis for, at den nuværende lavkonjunktur i svineproduktionen er midlertidig. Der er dog intet, som taler for, at den seneste konjunkturcykel i svineproduktionen skulle være afgørende forskellig fra de mange tidligere. Som nævnt er der heller ikke tale om et specielt dansk fænomen. Det generelle tilbageslag i verdensøkonomien kan forsinke den forbedring af priser og indtjening, som normalt følger efter en nedgangsperiode i svinecyklen. Internationale analyseinstitutioner forventer dog samstemmende en væsentlig forbedring af priser og indtjening i svineproduktionen de kommende år (se European Commission, 2009, United States Department of Agriculture, 2009 og Food and Agricultural Policy Research Institute, 2009).

Spørgsmål 312

Ministeren bedes redegøre for, hvilke videnskabelige undersøgelser og analyser der ligger bag påstanden i ministerens svar på FLF alm. del - spørgsmål 271 om, at frigørelse af arbejdskraft fra

Alex Dubgaard, afdelingschef
Fødevarøkonomisk Institut
Rolighedsvej 25
1958 Frederiksberg C

Tlf. 35 33 22 85/Fax 35 33 68 02
Email: adu@life.ku.dk

svineproduktionen og de afledte erhverv vil føre til øget aktivitet inden for andre brancher, som vil give et lige så stort eller større CO₂-udslip, som en fortsat svineproduktion.

Den danske økonomi har over flere årtier gennemløbet meget omfattende strukturændringer, hvor flere hundrede tusinde beskæftigede er flyttet fra landbruget, skibsværts- og tekstilindustrien mv. til andre sektorer. Dette forløb er veldokumenteret, og der er ingen grund til at antage, at økonomien ikke fortsat vil være i stand til at opsuge arbejdskraft, som frigøres fra fx landbruget og dets følgeindustrier. Den nuværende lavkonjunktur vil begrænse tilpasningshastigheden, men på længere sigt må der forventes knaphed på arbejdskraft i Danmark, bl.a. af demografiske årsager. Arbejdsmarkedskommissionen (2008) forventer således, at arbejdsstyrken vil falde de næste ti år, fordi der bliver færre i alderen mellem 20 og 64 år.

Overflytning af arbejdskraft (og kapital) fra svineproduktionen mv. til andre sektorer vil alt andet lige give større aktivitet i de sektorer, der opsuger den frigjorte arbejdskraft – og dermed større udledning af drivhusgasser i de pågældende sektorer. Nettoeffekten på drivhusgasudledningen vil afhænge af, hvilke sektorer der overtager den frigjorte arbejdskraft. Analyserne i rapporten ”Landbrug og klima” fra december 2008 omfattede ikke modelberegninger af tilpasningsforløbet. Der er igangsat et klimapolitisk analysearbejde, som skal føre frem til en omkostningseffektiv klimastrategi for (hele) det ikke-kvoteomfattede område. I den sammenhæng arbejdes der videre med analyserne i ”Landbrug og klima”, og det forventes, at der også gennemføres modelberegninger af nettoeffekten på drivhusgasudledninger ved nedsættelse af husdyrproduktionen og overførsel af de ledige ressourcer til resten af økonomien.

Spørgsmål 313

Mener ministeren, at der kan gennemføres en meningsfuld analyse af den danske svineproduktions CO₂-udslip og klimapåvirkning uden at inddrage konsekvenserne af produktion af svinefoder i udlandet, transport af dette til Danmark og den efterfølgende transport af levende svin samt eksporten af kød i et sådant regnestykke?

Både EUs klima- og energipakke og Kyoto-protokollen bygger på det princip, at de enkelte deltagerlande er ansvarlige for de drivhusgasudledninger, som finder sted ifm. anvendelse af energi (og andre drivhusgasfrembringende aktiviteter) inden for det enkelte lands grænser. Dette princip betyder, at Danmark står til regnskab for drivhusgasudledninger ifm. produktion af varer og tjenester til hjemmemarkedet såvel som til eksport, men ikke for de udledninger, der finder sted ifm. produktionen af de varer, som Danmark importerer. Derfor giver det ikke mening at inddrage fx produktion af svinefoder i udlandet eller transport af dette til Danmark, når det drejer sig om opfyldelse af Danmarks forpligtelser i henhold til internationale klimaaftaler. Hvad eksporten af svin og svinekød angår, er det kun udledninger ifm. transport her i landet, der indgår i den danske CO₂-balance under Kyoto-protokollen og EUs klima- og energipakke. Beregningerne i rapporten ”Landbrug og klima” omfatter derfor alene effekterne på de indenlandske emissioner af drivhusgasser ved gennemførelse af de analyserede tiltag.

Der er naturligvis ikke noget i vejen for, at man fra dansk side også inddrager de globale aspekter af klimapolitiske tiltag i beslutningsprocessen. Rapporten ”Landbrug og klima” indeholder kvalitative vurderinger af de globale konsekvenser af forskellige virkemidler. I den sammenhæng giver det ikke mening kun at inddrage ”konsekvenserne af produktion af svinefoder i udlandet, transport af dette til Danmark og den efterfølgende transport af levende svin samt eksporten af kød”. Det er urealistisk at antage, at en isoleret dansk nedsættelse af produktion og eksport, vil føre til nævneværdig nedgang i den globale efterspørgsel efter svinekød. De markeder, som dansk svineproduktion måtte opgive, vil i større eller mindre omfang blive overtaget af internationale konkurrenter. Store eksportlande som USA og Brasilien har langt færre miljørestriktioner for deres svineproduktion end

Danmark. Derfor er der ingen grund til at antage, at en overflytning af svineproduktion fra Danmark til udlandet vil give anledning til et fald i den globale udledning af drivhusgasser. Heller ikke på transportområdet er der grund til at antage, at det vil føre til væsentlige besparelser, hvis lande som USA og Brasilien overtager den danske svinekødseksport til fx Rusland og Japan.

Referencer

Arbejdsmarkedskommissionens delrapport: ”Arbejde, vækst og velfærd”, september 2008

European Commission (2009): Prospects for Agricultural Markets and Income in the European Union 2008 – 2015, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, March 2009.

Landbrug og Klima - Analyse af landbrugets virkemidler til reduktion af drivhusgasser og de økonomiske konsekvenser. Fødevareministeriet, december 2008.

http://www.fvm.dk/Ny_rapport.aspx?ID=36631

OECD (2009): Review of Baseline Projections for the 2009-2018 OECD-FAO Agricultural Outlook: Statistical Annex, Trade and Agriculture Directorate, March 2009.

United States Department of Agriculture (2009): USDA Agricultural Projections to 2018, Interagency Agricultural Projections Committee, February 2009.

Food and Agricultural Policy Research Institute (2009): U.S. and World Agricultural Outlook, Iowa State University and the University of Missouri-Columbia, 2009.